

Има три неща, които възрастните могат да научат от децата: да бъдат радостни без повод, винаги да са заети с нещо и да се стремят с всички сили към това, което желаят."

Паулу Коелю «Петата планина»

I. Обща характеристика на детската игра

1. Игра и игрово взаимодействие.

Споделеното мнение от П. Коелю е ценно с това, че посочва изявите на децата, които им помагат да опознават света, да живеят ентузиазирани, да не скучаят. Те се реализират най-вече по време на игра - основната за възрастта дейност. Желана и търсена, сътворявана или усвоявана чрез подражание или с помощта на спазване на правила, играта е доказал се помощник за децата в усилията им да се самоусъвършенстват и социализират. Фактът обяснява дългогодишният засилен интерес към проблемите на детската игра. Мненията на различни учени и практики за водещата роля на играта по отношение на детското развитие е неуспоримо и предпоставя играта като обект на изследване от различни гледни точки в разработки на психолози, арт-терапевти, педагози, лекари, биолози, философи и др. В резултат на много задълбочена работа, са налице тези, които варират в изключително широк спектър /“проява на психофизиологични особености” Щерн, 1927 г. - буржоазни теории от началото на 20 век, “тъждество с животинската активност”, “израз на излишна енергия” - Х. Спенсър, “връзка с инстинкта за съхранение на рода” - З. Фройд, “специфична черта на егоцентризма в процеса на формиране на аз-а”, “смисълът на играта е във възстановяване на енергията” - Лацарус /обратно на Сренсър/, “повторение на филогенезиса в онтогенезиса” - С. Хол, “център на детските

интереси” - Дж. Дюи, Ж. Жак Русо, В. Килпатрик, “израз и средство на комплекси за малоценност и проблеми, които детето преживява в реалността...” - Адлер, “начин за систематизация на детския опит” - Е. Петрова.

Всеизвестно е мнението на привържениците на свободното възпитание, най-ярки представители на което са Русо и в по-ново време Е. Клаперд. За тях организацията на средата е най-важното, за да се прояви свободната същност на подрастващите. Те смятат, че детето трябва да бъде оставено “само да избира”, да не му се внушават никакви идеи.

Има няколко теории за играта, добили широка известност. Едната, това е теорията на Ж. Пиаже. Според него са налице различни символични действия, появяващи се в определен момент от интелектуалното детско развитие. С порастване на интелектуалните нива действията прерастват в дейности, и в тях играта се обогатява чрез играчката, която има точно определено място, съобразно необходимостта от символично изразяване на интелектуално ниво.

В западните страни битуват две противоположни тези за развиващите функции на играта и същността ѝ. Сред американските и английски теоретици има приоритет мнението, че играта е средство за решаване на дидактични задачи. В този смисъл, тя се използва или като метод или като средство.

Както е известно Англия е една от страните, където децата се включват в училищното обучение твърде рано. При него целите на възпитанието са водещи. В тази връзка е се наблюдава превес на играта, като метод за работа. Подобен подход, в рамките на застъпеното учебно съдържание означава признаване на огромната роля на играта за развитието на детската личност.

Строгото интелектуалистично схващане едва ли е правило.

Успоредно с него са факт и практики, в основата на които е зало-

жена идеята за играта, като социално явление и в този контекст биосоциалните теории я издигат като водеща в развитието на децата от предучилищното детство.

Най-ярък представител на подобна идея е А. Валлон. Според него, играта е отраженческа дейност на социалния живот на детето, в който то участва и посредством който обогатява и усъвършенства социалната си компетентност. Външните влияния имат стимулен характер по отношение на ред морални качества у децата, които имат често водещо място.

Независимо от многобройните дебати по отношение на играта е неоспоримо, че тя има няколко основни характеристики, отличаващи същността ѝ. Те са достатъчно основание и обосновка за включването ѝ в педагогическата компетентност като част от педагогическия стил. При използването ѝ за педагогически цели, трябва да се имат предвид основните ѝ характеристики, а именно, че е:

- по-висша дейност от манипулативната, при която детето проявява интерес към резултата;
- дейност, базирана на физиологични предпоставки, централно място, сред които заемат ориентировъчния рефлекс и потребността от общуване и съвместно живеене в света на другите;
- дейност, насочена към опознаване на предметния свят и обогатяване на индивидуалния детски опит;
- начин за опознаване на социалните явления и закономерности;
- социално поведение - заявка за определен статус в групата на връстниците и придобиване на положителни оценки от значимите възрастни - родители, братя, сестри, учители.

Играта, като особен вид дейност притежава основни закономерности и черти. За участие в нея от участниците се изискват определени умения, спазване на правила, умения за общуване с другите. Предвид така визирани

предпоставки за успешно игрово действие и бедния социален опит са обясними множеството противоречия, които се появяват в хода ѝ. - предметно - манипулативна детска некомпетентност;

- трудности при преодоляване на собствените мотиви и желания пред тези на съиграчите;

- непознаване на закономерностите на социалните взаимодействия-предпоставка за безконфликтно общуване;

- нестабилност в задръжните и възбудни процеси, които повлияват върху игровото действие.

Ако съм ви заинтригувала продължете с четенето в книжката

